

Erik Tomáš
minister

Bratislava 10. júna 2024
Číslo: 22464/2024-M_ODDLSP
73791/2024

ROZHODNUTIE

V konaní o rozklade účastníka konania poskytovateľa sociálnej služby: Centrum sociálnych služieb – DOMOV JAVORINA, Školská 344/50, 916 11 Bzince pod Javorinou, IČO: 31118682, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], zo dňa 24. apríla 2024 proti rozhodnutiu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo spisu: 15779/2024-M_OSISV, číslo záznamu: 49373/2024 zo dňa 27. marca 2024 vo veci uloženia pokuty za správny delikt podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov som podľa § 59 ods. 2 a podľa § 61 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 527/2003 Z. z. takto

r o z h o d o l:

Rozklad účastníka konania poskytovateľa sociálnej služby: Centrum sociálnych služieb – DOMOV JAVORINA, Školská 344/50, 916 11 Bzince pod Javorinou, IČO: 31118682, **sa zamietá** a rozhodnutie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo spisu: 15779/2024-M_OSISV, číslo záznamu: 49373/2024 zo dňa 27. marca 2024 **sa potvrdzuje**.

O d ô v o d n e n i e

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach (ďalej len „ministerstvo“ alebo „správny orgán“) ako vecne príslušný orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodnutím číslo spisu: 15779/2024-M_OSISV, číslo záznamu: 49373/2024 zo dňa 27. marca 2024 rozhodlo o uložení pokuty za správny delikt podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach.

Proti rozhodnutiu ministerstva číslo spisu: 15779/2024-M_OSISV, číslo záznamu: 49373/2024 zo dňa 27. marca 2024 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva“) podal poskytovateľ sociálnej služby: Centrum sociálnych služieb – DOMOV JAVORINA, Školská 344/50, 916 11 Bzince pod Javorinou, IČO: 31118682 (ďalej len „účastník konania“ alebo „poskytovateľ sociálnej služby“ alebo „dozorovaný subjekt“) rozklad zo dňa 24. apríla 2024, ktorý bol ministerstvu doručený dňa 24. apríla 2024.

Účastník konania podal rozklad proti rozhodnutiu ministerstva v lehote ustanovenej správnym poriadkom. Preskúmaniu rozkladom napadnutého rozhodnutia ministerstva nebránia žiadne procesnoprávne ani formálnoprávne prekážky.

Rozhodnutie ministerstva napadnuté rozkladom účastníka konania som preskúmal v celom rozsahu, t. j. preskúmal som nielen zákonnosť postupu ministerstva, ale aj zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia ministerstva. Po preskúmaní veci som dospel k nasledovným zisteniam:

Poverení zamestnanci Inšpekcie v sociálnych veciach ministerstva (ďalej len „ISV“) na základe poverenia na výkon dozoru podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach č. 141/2023/OIvSS vykonali u poskytovateľa sociálnej služby výkon dozoru nad dodržiavaním zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) pri poskytovaní sociálnych služieb. Výsledkom dozoru bol protokol zo dňa 19. januára 2024. Dozorovaný subjekt proti zisteniam uvedeným v protokole podal námietky, ktoré ISV preverila a ich opodstatnenosť vyhodnotila (ako neopodstatnené). Výkon dozoru v dozorovanom subjekte bol skončený dňa 29. februára 2024 prerokovaním protokolu.

Pri výkone dozoru v mieste poskytovania sociálnej služby bolo zistené, a súčasne z predložených dokladov poskytovateľa sociálnej služby vyplynulo, že úkony ošetrovateľskej starostlivosti o prijímateľov sociálnej služby vykonávajú zamestnanci, opatrovatelky, ktoré nespĺňajú kvalifikačný predpoklad na výkon týchto činností. Práve na základe týchto zistení poverení zamestnanci ISV dňa 10. októbra 2023 uložili dozorovanému subjektu podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach ústne a následne písomným vyhotovením rozhodnutia zo dňa 16. októbra 2023 povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľa sociálnej služby ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to teda povinnosť poskytovať odbornú činnosť, ktorou je ošetrovateľská starostlivosť v zariadení podľa ustanovenia § 22 zákona o sociálnych službách, prostredníctvom odborných zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačný predpoklad na výkon tejto odbornej

činnosti, alebo zabezpečiť odbornú činnosť, ktorou je ošetrovateľská starostlivosť, prostredníctvom inej osoby na základe občianskoprávneho vzťahu alebo obchodnoprávneho vzťahu podľa ustanovenia § 38 ods. 5 a 39 ods. 5 zákona o sociálnych službách. Dozorovaný subjekt voči uvedenému rozhodnutiu nepodal odvolanie.

Dozorovaný subjekt po ústnom uložení neodkladného opatrenia obratom, dňa 10. októbra 2023, zaslal ministerstvu svoje vyjadrenie, že opatrenie bolo prijaté ihneď, a to spôsobom úpravy rozpisu pracovných zmien tak, aby sa v každej zmene nachádzal kvalifikovaný personál a zároveň bol vydaný písomný zákaz opatrovateľkám vykonávať ošetrovateľské úkony.

Následne bolo ministerstvu dňa 15. novembra 2023 doručené anonymné podanie poukazujúce na nedodržanie uloženej povinnosti prijať neodkladné opatrenie zo dňa 10. októbra 2023.

Dňa 16. januára 2024 vykonalo ministerstvo v rámci priebehu dozoru preverenie plnenia uloženej povinnosti prijať neodkladné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v mieste poskytovania sociálnej služby. ISV v súvislosti so zisťovaním plnenia povinnosti poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť kvalifikovanými zamestnancami zistila náhodným spôsobom výberu v interných záznamoch označených ako „Dekurz“, že v určitých dňoch bolo poskytovateľom sociálnej služby zaznamenané podanie liekov a/alebo aplikácia subkutánnych injekcií opatrovateľkami. Tieto zápisy úkonov boli jednotlivými opatrovateľkami potvrdené pečiatkou s ich menom a priezviskom, pracovným zaradením (opatrovateľka) a vlastnoručne i podpísané.

Prijímateľovi sociálnej služby [REDAKOVANÉ] boli podľa zistení aplikované subkutánne injekcie a/alebo podané lieky dňa 31. októbra 2023 opatrovateľkami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], dňa 10. novembra 2023 opatrovateľkami [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], dňa 23. decembra 2023 a dňa 31. decembra 2023 opatrovateľkou [REDAKOVANÉ] dňa 2. januára 2024 opatrovateľkou [REDAKOVANÉ] a dňa 9. januára 2024 aj prijímateľovi sociálnej služby [REDAKOVANÉ] opatrovateľkou [REDAKOVANÉ].

V rozhodnutí ministerstva poukazuje správny orgán na to, že podľa prílohy č. 4 časť I, písm. f) bodu 2. zákona o sociálnych službách opatrovateľka v zariadení sociálnych služieb môže v rámci zabezpečovania dodržiavania liečebného režimu prijímateľa sociálnej služby vykonávať iba úkony spočívajúce v nákupe liekov a polohovaní prijímateľa sociálnych služieb, teda činnosť, ktorou je pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Podávať lieky, aplikovať masti, kontrolovať glykémiu glukomerom, odmerať krvný tlak, pulz, telesnú teplotu, aplikovať liečiva subkutánne (napríklad inzulín) je podľa prílohy č. 4 časti I, písm. f) bodu 1. zákona o sociálnych službách opatrovateľka oprávnená vykonávať iba v domácom prostredí prijímateľov opatrovateľskej služby, nakoľko ide o činnosti priradené k sebaobslužným úkonom, ktorých poskytovanie je viazané na domáce prostredie. Ministerstvo ďalej uvádza, že poskytovateľ sociálnej služby je podľa ustanovenia § 7 písm. c) zákona o sociálnych službách povinný poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni. Zároveň je poskytovateľ sociálnej služby podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o sociálnych službách povinný vykonávať odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti, zabezpečovať vykonávanie týchto činností alebo utvárať podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom pre druh sociálnej služby, ktorý poskytuje. Podľa ustanovenia § 38 ods. 5 zákona o sociálnych službách sa v domove sociálnych služieb a podľa ustanovenia § 39 ods. 5 sa v špecializovanom zariadení zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak poskytovateľ neposkytuje ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 zákona o sociálnych službách.

V rozhodnutí ministerstva sa konštatuje, že pri výkone dozoru v mieste poskytovania sociálnej služby dňa 4. - 5. októbra 2023 bolo poverenými zamestnancami ISV zistené, že úkony ošetrovateľskej starostlivosti o prijímateľov sociálnej služby vykonávajú zamestnanci poskytovateľa sociálnej služby, opatrovatelky, ktoré nespĺňajú kvalifikačný predpoklad na ich výkon. Takýto postup poskytovateľa sociálnej služby pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti je neodborný a je v rozpore s ustanovením § 84 ods. 2 zákona o sociálnych službách, ktoré určuje, že činnosti v oblasti sociálnych služieb podľa tohto zákona vykonáva fyzická osoba, ktorá je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a odborne spôsobilá na výkon týchto činností.

Správny orgán ďalej uvádza, že keďže poskytovateľ sociálnej služby pri výkone dozoru neprijal uložené neodkladné opatrenie v takom rozsahu, aby boli odstránené zistené nedostatky, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie prijímateľov sociálnej služby ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to tým, že nezabezpečuje/neposkytuje ošetrovateľskú starostlivosť len odborne kvalifikovaným personálom, dopustil sa správneho deliktu podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach.

K správne konaniu a k určeniu výšky pokuty ministerstvo uvádza, že dňa 30. januára 2024 bolo poskytovateľovi sociálnej služby doručené oznámenie o začatí správneho konania o uložení pokuty zo dňa 29. januára 2024 a zároveň bol účastník konania vyzvaný, aby sa ministerstvu k veci vyjadril, prípadne navrhol doplnenie podkladov pre rozhodnutie ministerstva. Poskytovateľ sociálnej služby sa k oznámeniu o začatí poskytovania sociálnej služby vyjadril listom zo dňa 8. februára 2024 a predtým, dňa 6. februára 2024, taktiež uplatnil právo účastníka konania podľa § 23 správneho poriadku nazerat' do spisu.

Vo vyjadrení zo dňa 8. februára 2024 účastník konania žiadal o vzatie do úvahy uznanie určitých nedostatkov v plnení neodkladného opatrenia a uviedol, že si uvedomuje neplnenie neodkladného opatrenia v dňoch 31. októbra 2023, 10. novembra 2023 a 23. decembra 2023 a to z dôvodu akútnej mimoriadnej situácie organizačnej a personálnej nemožnosti zabezpečiť sestru v určitej časti režimu 24 hodinovej prevádzky služby na „zdravotníckom“ úseku. Účastník konania uviedol, že sestrou nachystané lieky podali opatrovatelky z dôvodu, aby nebolo ohrozené zdravie prijímateľov sociálnej služby. Ďalej uviedol, že prijímateľ sociálnej služby [REDAKOVANÉ] si podáva inzulín formou subkutánnej injekcie sám, a preto je pri sebaobslužnom vlastnom podaní inzulínu prítomná sestra alebo opatrovatelka, a to len v rámci dohľadu pri samoobsluže. V dňoch 31. decembra 2023, 2. januára 2024 a 9. januára 2024 bolo neodkladné opatrenie podľa vyjadrenia účastníka konania plnené, čo dokladoval záznamami preukazujúcimi prítomnosť zamestnankyne - zdravotnej sestry v zariadení sociálnych služieb. Dozorovaný subjekt poukázal aj na legislatívnu nezrovnalosť zákona o sociálnych službách a na rozpor v kompetencii opatrovateľskej služby v domácnosti a v zariadení.

Ministerstvo poukázalo na to, že v záznamoch označených ako „Dekurz“ týkajúcich sa prijímateľa [REDAKOVANÉ] sa v uvedených dňoch nenachádza žiadny záznam o tom, že by si prijímateľ sociálnej služby aplikoval liečivo sám. V každom zázname je uvedené „aplikácia subkutánnej injekcie“ a tento záznam je opatrený čitateľnou pečiatkou s menom, priezviskom, pracovnou pozíciou (opatrovatelka) a jej podpisom. Pričom pri zázname „ranná toaleta“ je uvedená poznámka „sám“ alebo „s pomocou“. Preto vyjadrenie účastníka konania, že si prijímateľ inzulín injekčne aplikuje sám, je podľa ministerstva na základe písomných záznamov nepreukázané. Ďalej ministerstvo poukázalo na to, že síce v dňoch 31. decembra 2023, 2. januára 2024 a 9. januára 2024 bola v pracovnej zmene prítomná zdravotná sestra,

avšak podľa záznamov označených ako „Dekurz“ niektoré ošetrovateľské úkony vykonali napriek tomu opatrovatelky (napr. dňa 31. decembra 2023 o 7.00 h. a o 16.00 h. aplikovala pánovi [REDAKOVANÉ] subkutánne injekciu opatrovatelka [REDAKOVANÉ], dňa 9. januára 2024 o 16.00 h. aplikovala injekciu a o 16.30 h. podala lieky pánovi [REDAKOVANÉ] opatrovatelka [REDAKOVANÉ]).

Úradným listom zo dňa 26. februára 2024 bol účastník konania podľa ustanovenia § 33 ods. 2 správneho poriadku vyzvaný na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia pred jeho vydaním v lehote 7 dní odo dňa doručenia tejto výzvy. Účastník konania sa k podkladom rozhodnutia vyjadril prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu dňa 1. marca 2024. Vo svojom vyjadrení účastník konania poukazoval na to, že rozhodnutie o povinnosti prijať neodkladné opatrenie zo dňa 16. októbra 2023 je nezákonné pre nedostatočnosť zákonnej úpravy. Vo svojej argumentácii poukazoval na ustanovenie § 16 ods. 1 zákona o sociálnych službách, kde zákon vymedzuje odborné činnosti, medzi inými, na pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4 a na ošetrovateľskú starostlivosť v zariadení, ktoré zákon od seba oddeľuje/rozlišuje. Poukazoval na ustanovenie § 16 ods. 3 zákona o sociálnych službách, podľa ktorého poskytovateľ sociálnej služby nemôže zabezpečovať odborné činnosti, okrem ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení, prostredníctvom inej osoby na základe občianskoprávneho vzťahu alebo obchodnoprávneho vzťahu a na to, že práve toto bolo poskytovateľovi sociálnej služby nariadené rozhodnutím o povinnosti prijať neodkladné opatrenie, kedy v rozpore so zákonom o sociálnych službách boli činnosti uvedené v prílohe č. 4 časti I, písm. f) tohto zákona zaradené ISV pod ošetrovateľskú starostlivosť, čo podľa účastníka konania pramení z nedostatočnej zákonnej úpravy. Poukazoval na to, či je možné na účely zákona o sociálnych službách uvedené činnosti zaradiť pod ošetrovateľskú starostlivosť alebo ide aj v zariadení o pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a že zákon o sociálnych službách neurčuje, kto je v zariadení oprávnený tieto úkony vykonávať.

Ministerstvo v tejto súvislosti uviedlo, že zákon o sociálnych službách práve v prílohe č. 4 časti I, písm. f) presne špecifikoval sebaobslužné úkony (úkony dodržiavania liečebného režimu) a zariadenie ich poskytuje ako odbornú činnosť - pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4. Fyzickou osobou, ktorá tieto úkony dodržiavania liečebného režimu v zariadení vykonáva, resp. poskytuje, je opatrovatel. Právna úprava teda rozlišuje rozsah vykonávaných úkonov v závislosti od toho, či sa poskytujú v domácnosti fyzickej osoby alebo v zariadení sociálnych služieb. Pričom v zariadení je možné poskytovať opatrovateľom len dva úkony dodržiavania liečebného režimu, a to nákup liekov a polohovanie. Iné úkony (ako napr. podávanie liekov, aplikácia podkožných injekcií) nemožno poskytovať v zariadení v rámci odbornej činnosti – pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a tieto sú úkonmi ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“) je ošetrovateľská starostlivosť súčasťou zdravotnej starostlivosti. Podľa ustanovenia § 7 ods. 1 uvedeného zákona je ošetrovateľská starostlivosť v zariadeniach sociálnej pomoci jednou z foriem poskytovania zdravotnej starostlivosti. Priama definícia ošetrovateľskej starostlivosti je uvedená v ustanovení § 2 ods. 13 zákona o zdravotnej starostlivosti, podľa ktorého je ošetrovateľská starostlivosť zdravotnou starostlivosťou, ktorá je poskytovaná odborne spôsobilou sestrou metódou ošetrovateľského procesu v rámci ošetrovateľskej praxe. Podľa ustanovenia § 1 ods. 2 písm. h) vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 95/2018 Z. z. ktorou sa určuje rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom a rozsah praxe pôrodnej asistencie poskytovanej pôrodnou

asistentkou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom (ďalej len „vyhláška č. 95/2018 Z. z.“) pri výkone ošetrovateľskej praxe sestry, ktorá získala odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností, v súlade so štandardmi v ošetrovateľstve a v súlade s lekárskou diagnózou samostatne na základe indikácie lekára aplikuje lieky sublinguálne, perorálne, rektálne, inhalačne, lokálne na kožu a sliznice, vaginálne, epidurálne, intrakutánne, subkutánne, intramuskulárne, intravenózne s výnimkou transfúzie krvi, krvných derivátov a kontrastných látok. Na základe uvedeného je podľa ministerstva nepochybné, že podávanie liečivých prípravkov je neoddeliteľnou súčasťou ošetrovateľského procesu, je to činnosť vykonávaná v priamej súvislosti s poskytovaním zdravotníckej starostlivosti a ako taká musí byť vykonávaná zdravotníckymi pracovníkmi.

Správny orgán ďalej poukazuje na to, že zodpovednosť za správny delikt je konštruovaná v zákone o inšpekcii v sociálnych veciach na objektívnom princípe. Ide o situáciu, keď porušenie právnej povinnosti štatutárnym orgánom alebo jeho zamestnancami sa priznáva právnickej osobe. Nakoľko subjektívna stránka nie je súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu, za porušenie zákonom ustanovených povinností, ktoré naplňajú skutkovú podstatu správneho deliktu, je zodpovedný účastník konania, teda právnická osoba. Okolnosti ospravedlňujúce, resp. vysvetľujúce nesplnenie povinnosti nemajú právny význam pri otázke zodpovednosti za toto porušenie.

Po zvážení všetkých okolností uložilo ministerstvo dozorovanému subjektu pokutu vo výške 1 000 eur. Platná právna úprava určuje ministerstvu prihliadať pri určení výšky pokuty najmä na závažnosť, následky, opakovanie sa deliktu alebo spáchanie viacerých správnych deliktov. Ministerstvo uvádza, že uloženie sankcie má mať, aj v záujme autority a vykonateľnosti rozhodnutí ministerstva, nielen represívny, ale aj preventívny účinok a výchovne by tak malo pôsobiť aj na ostatné subjekty, aby pri poskytovaní sociálnych služieb neporušovali i právne povinnosti ustanovené zákonom o inšpekcii v sociálnych veciach. Uloženie sankcie ako negatívneho dôsledku porušenia uloženej povinnosti je zároveň štandardným prostriedkom na dosiahnutie nápravy. Správny orgán musí trvať na dodržaní uložených povinností a docieľiť ich splnenie (ak neboli splnené dobrovoľne) aj prostredníctvom sankčného postihu.

Z hľadiska závažnosti a následkov je podľa ministerstva potrebné poukázať na to, že porušenie povinnosti ustanovenej v § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach je závažným porušením. V prípade neodkladného opatrenia ide o procesný inštitút, ktorý má osobitný charakter vyznačujúci sa najmä nevyhnutnosťou jeho uloženia. Z pojmu „dôvodný predpoklad“ vyplýva, že v danom prípade ide o uloženie povinnosti dozorovanému subjektu, kedy požiadavka rýchlosti prevláda nad požiadavkou úplných skutkových zistení, a to z dôvodu ohrozenia právom chránených záujmov. Zákon o sociálnych službách vyžaduje, aby odborné činnosti, aj ošetrovateľskú starostlivosť, v zariadení sociálnych služieb vykonávali len odborne spôsobilí zamestnanci spĺňajúci zákonom stanovené kvalifikačné predpoklady. V opačnom prípade poskytovateľ sociálnej služby vystavuje prijímateľov sociálnej služby ohrozeniu života a zdravia. Podávanie, alebo aplikácia liekov, či iné realizovanie ošetrovateľských je nutne spojené s odborným prístupom, skúsenosťami a vedomosťami o správnych postupoch, vedľajších účinkoch, kontraindikáciách či manažmente možných iých komplikácií.

Správny orgán konštatoval, že vzal do úvahy tú skutočnosť, že dozorovaný subjekt na základe uloženej povinnosti síce prijal neodkladné opatrenie, avšak toto na určité vzniknuté situácie (akútna organizačná či personálna nedostatočnosť), ktoré však nemožno považovať za nepredvídateľné, neaplikoval. Správny orgán zároveň prihliadol na to, že účel sledovaný

zákonným uložením povinnosti prijať neodkladné opatrenie vzhľadom na zistené nedostatky, v uvedených dňoch dosiahnutý nebol.

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb je podľa ministerstva dôležité, aby sa sociálna služba poskytovala na základe zákona a v jeho medziach a aby sa povinnosti uložené oprávneným subjektom rešpektovali v plnej miere. Keďže sa poskytovanie sociálnej služby dozorovaného subjektu viaže na cieľovú skupinu, ktorou sú osoby odkázané na starostlivosť, osoby v dôchodkovom veku, s ťažkým zdravotným postihnutím, je nanajvýš žiaduce, aby bola dodržaná bezpečnosť a ochrana týchto prijímateľov sociálnej služby.

Dňa 24. apríla 2024 bol ministerstvu doručený rozklad účastníka konania.

Účastník konania v rozklade namieta nesprávne právne posúdenie veci z dôvodu nezákonnosti tohto rozhodnutia ministerstva a to preto, že rozhodnutie o povinnosti prijať neodkladné opatrenie zo dňa 16. októbra 2023 považuje účastník konania za nezákonné z dôvodu nedostatočnej zákonnej úpravy. V tejto súvislosti účastník konania argumentuje tým, že podľa ustanovenia § 16 ods. 1 písm. c) zákona sociálnych službách sa za odbornú činnosť – pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4 považujú všetky úkony uvedené v prílohe č. 4 bez výnimky.

Podľa účastníka konania nie je na základe zákona o sociálnych službách možné povedať, že úkony ako podávanie liekov, aplikácia mastí, kontrola glykémie glukomerom, odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty, aplikácia liečiva subkutánne (napríklad inzulínu) vykonávané v zariadení sú úkonmi spadajúcimi pod ošetrovateľskú starostlivosť. Zákon o sociálnych službách neobsahuje žiadne ustanovenia, ktoré by úkony uvedené v prílohe č. 4 časti I, písm. f) bode 2 vylučoval z ustanovenia § 16 ods. 1 písm. c) a zároveň ich podriaďoval pod ustanovenie § 16 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnych službách. Účastník konania zároveň poukazuje na to, že ustanovenia § 38 ods. 2 a 39 ods. 2 zákona o sociálnych službách v prípade pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby už ani neodkazujú na prílohu č. 4.

V rozklade účastník konania ďalej dáva do pozornosti znenie dôvodovej správy k zákonu č. 485/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnych službách, pričom zdôrazňuje najmä tú časť dôvodovej správy, v ktorej sa uvádza, že tieto úkony (napr. podávanie liekov, aplikácia podkožných injekcií – inzulínu) bežne vykonávajú členovia domácností, že nie sú vykonávané poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a ani hradené z verejného zdravotného poistenia.

Záverom účastník konania poukazuje na list ministerstva zo dňa 15. februára 2024 (č. 17490/2024-M_OSS) v ktorom je uvedené, že ministerstvo si „vedomuje daný problém a potrebu zjednotenia úkonov zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti, ktoré je možné poskytovať zamestnancami vykonávajúcimi pracovnú činnosť opatrovateľa v domácnosti a v zariadení sociálnych služieb“.

Účastník konania v rozklade navrhuje, aby orgán príslušný rozhodnúť o rozklade rozhodnutie ministerstva zrušil a konanie voči dozorovanému subjektu zastavil.

Ministerstvo ako prvostupňový správny orgán k podanému rozkladu uvádza nasledovné:

Zákon o sociálnych službách v ustanovení § 16 ods. 1 vymedzuje odborné činnosti, medzi inými, pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4 a ošetrovateľskú starostlivosť v zariadení, ktoré od seba oddeľuje.

Ustanovenie § 16 ods. 3 zákona o sociálnych službách uvádza, že poskytovateľ sociálnej služby nemôže zabezpečovať odborné činnosti, okrem ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení, prostredníctvom inej osoby na základe občianskoprávneho vzťahu alebo obchodnoprávneho vzťahu. Zákon o sociálnych službách v prílohe č. 4 časti I, písm. f) presne špecifikuje sebaobslužné úkony (úkony dodržiavania liečebného režimu) a zariadenie ich poskytuje ako odbornú činnosť - pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4. Fyzickou osobou, ktorá tieto úkony dodržiavania liečebného režimu v zariadení vykonáva, resp. poskytuje, je opatrovateľ. Právna úprava teda podľa ministerstva rozlišuje rozsah vykonávaných úkonov v závislosti od toho, či sa poskytujú v domácnosti fyzickej osoby alebo v zariadení sociálnych služieb. Pričom v zariadení je možné poskytovať opatrovateľom len dva úkony dodržiavania liečebného režimu, a to nákup liekov a polohovanie. Iné úkony (ako napr. podávanie liekov, aplikácia podkožných injekcií) nemožno poskytovať v zariadení v rámci odbornej činnosti – pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a tieto sú úkonmi ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou.

Ministerstvo uvádza, že podľa § 2 ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti je ošetrovateľská starostlivosť súčasťou zdravotnej starostlivosti. Podľa § 7 ods. 1 uvedeného zákona je ošetrovateľská starostlivosť v zariadeniach sociálnej pomoci jednou z foriem poskytovania zdravotnej starostlivosti. Priama definícia ošetrovateľskej starostlivosti je uvedená v ustanovení § 2 ods. 13 zákona o zdravotnej starostlivosti, podľa ktorého je ošetrovateľská starostlivosť zdravotnou starostlivosťou, ktorá je poskytovaná odborne spôsobilou sestrou metódou ošetrovateľského procesu v rámci ošetrovateľskej praxe.

Správny orgán ďalej konštatuje, že podľa ustanovenia § 1 ods. 2 písm. h) vyhlášky č. 95/2018 Z. z. pri výkone ošetrovateľskej praxe sestra, ktorá získala odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností, v súlade so štandardmi v ošetrovateľstve a v súlade s lekárskou diagnózou samostatne na základe indikácie lekára aplikuje lieky sublinguálne, perorálne, rektálne, inhalačne, lokálne na kožu a sliznice, vaginálne, epidurálne, intrakutánne, subkutánne, intramuskulárne, intravenózne s výnimkou transfúzie krvi, krvných derivátov a kontrastných látok. Na základe uvedeného je podľa ministerstva nepochybné, že podávanie liečivých prípravkov je neoddeliteľnou súčasťou ošetrovateľského procesu, je to činnosť vykonávaná v priamej súvislosti s poskytovaním zdravotníckej starostlivosti a ako taká musí byť v zariadeniach sociálnych služieb vykonávaná len zdravotníckymi pracovníkmi.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 6 zákona o zdravotnej starostlivosti je ošetrovateľská starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb poskytnutá správne, ak je poskytnutá v súlade so štandardnými postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými postupmi a štandardnými terapeutickými postupmi. Podľa ustanovenia § 10a ods. 1 a 2 zákona o zdravotnej starostlivosti zariadenie sociálnej pomoci môže poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť, ak ju poskytujú zamestnanci, ktorí spĺňajú podmienky na výkon zdravotníckeho povolania podľa osobitného predpisu.

V zariadení sociálnych služieb ako organizovanej a formálnej starostlivosti má podľa ministerstva dochádzať k profesionálnemu, odbornému poskytovaniu sociálnej služby, a teda aj odborných činností, medzi ktoré patrí i ošetrovateľská starostlivosť. Poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti je kvalifikovanou činnosťou a zdravotnícky pracovník je na jej výkon pripravovaný v rámci kvalifikačného štúdia. Táto kvalifikácia v sebe zahŕňa aj schopnosť prevziať zodpovednosť za výkon danej činnosti a taktiež zodpovednosť za to, že znalosti a postupy používané v praxi zodpovedajú stanoveným štandardom, t. j. minimálne zákonom stanovenej úrovni a táto musí byť zabezpečená aj s ohľadom na časovú náročnosť, väčší počet prijímateľov sociálnej služby s vyšším stupňom odkázanosti a striedanie sa

personálu v jednotlivých pracovných zmenách, keď za prijímateľom sociálnej služby prichádza vždy iný zamestnanec/zamestnankyňa.

Po preskúmaní dôvodov podania rozkladu, rozkladom napadnutého rozhodnutia ministerstva a na vec sa vzťahujúcej, spisovej dokumentácie uvádzam nasledovné:

Podľa § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach: „*Správneho deliktu sa dopustí ten, kto neprijal neodkladné opatrenia podľa § 8 ods. 2 písm. a)*“.

Podľa § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach: „*Ministerstvo uloží za správny delikt podľa odseku 1 písm. a) druhého bodu a písm. b) prvého bodu a tretieho bodu a za správny delikt v oblasti sociálnych služieb pokutu do 5 000 eur*“.

Podľa § 10 ods. 3 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach:

„*(3) Pri určení výšky pokuty podľa odseku 2 sa prihliada najmä na závažnosť správneho deliktu, rozsah následkov správneho deliktu, opakované spáchanie toho istého správneho deliktu alebo na spáchanie viacerých správnych deliktov.*“.

Podľa § 46 správneho poriadku: „*Rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.*“.

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku:

„*(3) V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.*“.

Podľa § 57 ods. 2 správneho poriadku:

„*(2) Ak nerozhodne správny orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, o odvolaní, predloží ho spolu s výsledkami doplneného konania a so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď mu odvolanie došlo, a upovedomí o tom účastníka konania.*“.

Podľa § 16 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách: „*Odborné činnosti sú najmä pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4*“.

Podľa § 16 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnych službách: „*Odborné činnosti sú najmä ošetrovateľská starostlivosť v zariadení*“.

Podľa § 22 zákona o sociálnych službách: „*Poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach podľa § 26, 35, 36, 38 a 39, podmienky jej poskytovania, rozsah a podmienky úhrady ošetrovateľskej starostlivosti a uzatváranie zmlúv o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti upravujú osobitné predpisy.*“.

Podľa § 61 ods. 10 zákona o sociálnych službách v znení zákona č. 120/2024 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony:

„(10) Opatrovateľ je v zariadení oprávnený poskytovať úkony uvedené v prílohe č. 4 časti I písm. f) druhom bode až piatom bode len na základe písomného poverenia poskytovateľa sociálnej služby udeleného na návrh kvalifikovanej osoby zodpovednej za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení, ktoré obsahuje zoznam úkonov podľa prílohy č. 4 časti I písm. f) druhého bodu až piateho bodu, ktoré je opatrovateľ oprávnený vykonávať, a dobu platnosti poverenia. Písomné poverenie podľa prvej vety možno udeliť najdlhšie na obdobie šiestich mesiacov, a to aj opakovane.“

Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“):

„(1) Rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom a rozsah praxe pôrodnej asistencie poskytovanej pôrodnou asistentkou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo zdravotníctva.“

Podľa § 1 ods. 1 písm. p) vyhlášky č. 95/2018 Z. z.: *„Sestra, ktorá získala odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností, v súlade so štandardmi v ošetrovateľstve (ďalej len „štandardy“) a v súlade s lekárskou diagnózou samostatne zabezpečuje poskytovanie kontinuálnej ošetrovateľskej starostlivosti osobe po prepustení zo zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti do prirodzeného sociálneho prostredia osoby“*.

Podľa § 1 ods. 2 písm. h) vyhlášky č. 95/2018 Z. z.: *„Pri výkone ošetrovateľskej praxe sestra podľa odseku 1 samostatne na základe indikácie lekára aplikuje lieky sublinguálne, perorálne, rektálne, inhalačne, lokálne na kožu a sliznice, vaginálne, epidurálne, intrakutánne, subkutánne, intramuskulárne, intravenózne s výnimkou transfúzie krvi, krvných derivátov a kontrastných látok“*.

Účastník konania vo svojom rozklade v prevažnej časti poukazuje na nedostatočnosť zákonnej úpravy, ktorá sa týka poskytovania, resp. zabezpečovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb. Vzhľadom na to považuje rozhodnutie o povinnosti prijať neodkladné opatrenie zo dňa 16. októbra 2023, číslo spisu: 25810/2023-M_OIvSS za nezákonné. V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade uviesť, že ak mal účastník konania pochybnosti o zákonnosti predmetného rozhodnutia, mal možnosť voči nemu podať rozklad, avšak takýmto spôsobom účastník konania nepostupoval a predmetné rozhodnutie nenamietal. Navyše, ešte sám vo vyjadrení zo dňa 10. októbra 2023 (v deň ústneho uloženia povinnosti prijať neodkladné opatrenie) deklaroval, že prijal opatrenia na zabezpečenie dodržiavania povinnosti prijať neodkladné opatrenie. Argumentácia účastníka konania o nejednoznačnosti právnej úpravy v tomto prípade neobstojí najmä z dôvodu, že správny orgán v prípade uloženia povinnosti prijať neodkladné opatrenie nariaďuje, ako má účastník konania postupovať, resp. akého konania sa má zdržať, pričom tieto príkazy a zákazy sú vlastne iba podrobnejšou interpretáciou povinností a zákazov, ktoré ustanovuje priamo príslušná právna úprava. Zo znenia rozhodnutia o uložení povinnosti prijať neodkladné opatrenie je nepochybné, že účastník konania musel byť oboznámený s výkladom príslušných ustanovení zákona o sociálnych službách. Účastník konania sám nerozporuje, že poskytoval ošetrovateľskú starostlivosť nekvalifikovanými osobami, a teda nepopiera skutočnosť, že z jeho strany došlo ku konaniu v rozpore s rozhodnutím o uložení povinnosti prijať neodkladné opatrenie. Na doplnenie je potrebné uviesť, že aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vo svojom vyjadrení k podnetu, ktorým účastník konania namietal zákonnosť rozhodnutia o neodkladnom

opatrení, konštatovala, že logickým výkladom nemožno dospieť k inému záveru, než aký zaujal správny orgán.

Účastník konania vidí ako dôvod nejednoznačnosti právnej úpravy najmä ním namietaný hodnotový rozpor medzi ustanovením § 16 ods. 1 a prílohou č. 4. časť I písm. f) zákona o sociálnych službách.

Ustanovenie § 16 ods. 1 zákona o sociálnych službách upravuje, čo sa považuje za odborné činnosti v rámci poskytovania sociálnych služieb. Medzi odborné činnosti patrí okrem iného aj pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4 a ošetrovateľská starostlivosť v zariadení. Ako účastník konania správne uvádza, zákonodarca tieto dve činnosti oddeľuje. Aké úkony možno v rámci pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby poskytovať pri dodržiavaní liečebného režimu bližšie špecifikuje príloha č. 4 zákona o sociálnych službách. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že zákon o sociálnych službách účinný v čase spáchania správneho deliktu rozlišoval, či ide o poskytovanie úkonov pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v rámci dodržiavania liečebného režimu v domácom prostredí, alebo v zariadení sociálnych služieb. Rozsah týchto úkonov poskytovaných opatrovateľom v domácom prostredí bol v porovnaní s rozsahom úkonov poskytovaných v zariadení sociálnych služieb širší a okrem polohovania a nákupu liekov sa medzi ne zaradovála aj kontrola glykémie glukomerom, odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty a aplikácia liečiva subkutánne. Tieto úkony bolo možné považovať za sebaobslužné úkony, a teda za odbornú činnosť podľa § 16 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnych službách len v prípade, ak boli poskytované v domácom prostredí v rámci domácej opatrovateľskej služby. V zariadení sociálnych služieb bolo možné ako úkony sebaobsluhy v rámci dodržiavania liečebného režimu poskytovať zo strany opatrovateľa len nákup liekov a polohovanie. Opačný výklad by bol v rozpore so zásadou vylúčenia obsolencie a redundancie, keďže delenie úkonov v rámci dodržiavania liečebného režimu podľa prílohy č. 4 zákona o sociálnych službách na tie, ktoré možno poskytovať v domácom prostredí na jednej strane a v zariadení sociálnych služieb na strane druhej, by nemalo absolútne žiadny význam a bolo by zbytočné.

V nadväznosti na vyššie uvedené súčasne podotýkam, že v samotnom § 16 ods. 1 zákona o sociálnych službách sú jednotlivé odborné činnosti upravené výlučne všeobecne. To platí i vo vzťahu k odbornej činnosti spočívajúcej v pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 v rozsahu podľa prílohy č. 4. Podrobnejšiu úpravu tohto druhu odbornej činnosti nájdeme práve v predmetných dvoch prílohách, z ktorých príloha č. 3 obsahuje bližšiu špecifikáciu činností, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a príloha č. 4 určuje jednotlivé úkony, ktoré sa majú fyzickej osobe poskytovať v rámci pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby. Na základe uplatnenia právneho princípu *lex specialis derogat legi generali*, ktorý sa uplatňuje aj na vzťahy medzi právnymi normami v rámci jedného právneho predpisu, možno v tejto súvislosti konštatovať, že prílohy č. 3 a 4 predstavujú vo vzťahu k § 16 ods. 3 zákona o sociálnych službách špeciálnu právnu úpravu. Na základe predmetných ustanovení zákona o sociálnych službách je teda nepochybné, že za pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v zariadení bolo možné v čase spáchania správneho deliktu považovať v prípade úkonov dodržiavania liečebného režimu len nákup liekov a polohovanie. Úkony dodržiavania liečebného režimu, ktoré zákon o sociálnych službách umožňoval poskytovať v rámci domácej opatrovateľskej služby, bolo v zariadení možné poskytovať len prostredníctvom ošetrovateľskej služby, a to buď zabezpečením jej poskytovania prostredníctvom tretej osoby alebo vlastnými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady.

Účastník konania uvádza, že zákon o sociálnych službách absolútne neupravuje, či podávanie liekov, aplikácia mastí, kontrola glykémie glukomerom, odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty, aplikácia liečiva subkutánne (napríklad inzulínu) v prípade, ak sú vykonávané v zariadení, spadajú pod ošetrovateľskú starostlivosť a tiež neurčuje, kto je oprávnený tieto úkony v zariadení vykonávať. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že v zmysle § 22 zákona o sociálnych službách upravujú poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti a podmienky jej poskytovania osobitné predpisy spadajúce pod gesciu rezortu zdravotníctva. Jedným z týchto predpisov je práve aj zákon č. 578/2004 Z. z. Ustanovenie § 28 ods. 1 predmetného zákona obsahuje splnomocňovacie ustanovenie na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý ustanoví rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom a rozsah praxe pôrodnej asistencie poskytovanej pôrodnou asistentkou samostatne, samostatne na základe indikácie lekára a v spolupráci s lekárom. Týmto všeobecne záväzným právnym predpisom je vyhláška č. 95/2018 Z. z. Zo znenia predmetnej vyhlášky vyplýva, že úkony ako podávanie liekov, aplikácia mastí a aplikácia liečiva subkutánne (napríklad inzulínu) možno subsumovať pod ustanovenie § 1 ods. 2 písm. h) vyhlášky č. 95/2018 Z. z., na základe ktorého pri výkone ošetrovateľskej praxe sestra samostatne na základe indikácie lekára aplikuje lieky sublinguálne, perorálne, rektálne, inhalačne, lokálne na kožu a sliznice, vaginálne, epidurálne, intrakutánne, subkutánne, intramuskulárne, intravenózne s výnimkou transfúzie krvi, krvných derivátov a kontrastných látok. Úkony ako kontrola glykémie glukomerom, odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty možno subsumovať pod ustanovenie § 1 ods. 1 písm. o) vyhlášky č. 95/2018 Z. z., podľa ktorého sestra samostatne meria, sleduje a interpretuje číselné údaje a klinické údaje o vitálnych funkciách osoby a o fyziologických funkciách osoby v rozsahu nevyhnutnom na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Na základe uvedených skutočností a aj vzhľadom na charakter týchto úkonov možno jednoznačne odlišiť úkony ošetrovateľskej starostlivosti od úkonov pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v zariadení.

Na podporu svojich tvrdení účastník konania ďalej vo svojom rozklade poukazuje na to, že ustanovenia § 38 ods. 2 a § 39 ods. 2 zákona o sociálnych službách v prípade pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby už ani neodkazujú na prílohu č. 4. Na margo tohto tvrdenia uvádzam, že predmetné ustanovenia špecifikujú vecný rozsah činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytovať vymedzenému okruhu osôb v jednotlivých typoch zariadení. Opäť je potrebné zdôrazniť, že konkrétny rozsah pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je definovaný v prílohe č. 4. Z tohto dôvodu považujem uvedené tvrdenie účastníka konania za irelevantné.

Účastník konania ďalej poukazuje na dôvodovú správu k zákonu č. 485/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov. Predmetným zákonom došlo k zmene v prílohe č. 4 zákona o sociálnych službách. V tejto súvislosti účastník konania poukazuje na bod 210 dôvodovej správy, pričom práve v tomto bode je uvedené, že „*Navrhovaná právna úprava rozlišuje rozsah takto vykonávaných úkonov v závislosti od toho, či sa poskytujú v domácnosti klienta alebo v zariadení sociálnych služieb, kde je rozsah úkonov obmedzený len na nákup liekov a polohovanie.*“ Aj z predmetnej dôvodovej správy, na ktorú účastník konania poukazuje, musí byť zrejmé, aké úkony bolo možné poskytovať v rámci opatrovateľských úkonov v zariadení sociálnych služieb.

K určeniu výšky pokuty možno uviesť, že účastník konania sám vo svojom vyjadrení zo dňa 8. februára 2024 konštatuje, že si uvedomuje neplnenie neodkladného opatrenia v dňoch 31. októbra 2023, 10. novembra 2023 a 23. decembra 2023, pričom ako dôvod uvádza akútnu

mimoriadnu situáciu organizačnej a personálnej nemožnosti zabezpečiť sestru v určitej časti režimu 24-hodinovej prevádzky služby na „zdravotníckom“ úseku. V tejto súvislosti podotýkam, že zákon o sociálnych službách neustanovuje žiadne liberačné dôvody, pri ktorých naplnení by sa mohol subjekt zbaviť objektívnej zodpovednosti. Navyše, požiadavka na riadne a kvalifikované poskytovanie, resp. zabezpečovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb úzko súvisí s ochranou života a zdravia prijímateľov sociálnych služieb. Poskytovateľ sociálnej služby je preto povinný dbať na to, aby za každých okolností bola ošetrovateľská starostlivosť v zariadení sociálnych služieb zabezpečená, a mal by mať preto dostatočné personálne kapacity na to, aby za každých okolností vedel zabezpečiť nevyhnutný kvalifikovaný personál na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti. V opačnom prípade by totiž vystavoval prijímateľov sociálnej služby riziku ohrozenia ich života a zdravia.

Z textácie § 10 ods. 2 písm. b) prvého bodu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach, podľa ktorého ministerstvo uloží za správny delikt podľa odseku 1 písm. a) druhého bodu pokutu do 5000 eur, je zrejmé, že správny orgán je v tomto prípade povinný pokutu uložiť aj po zvážení všetkých okolností prípadu. Správny orgán v tomto prípade, a to aj po posúdení toho, za akých skutočností došlo k neprijatiu neodkladného opatrenia, uložil sankciu v dolnej hranici zákonnej sadzby, s čím sa ako druhostupňový správny orgán stotožňujem.

V súvislosti s uložením pokuty je potrebné poukázať aj na to, že druhostupňový správny orgán sa zaoberal aj skutočnosťou, že od 1. júna 2024 nadobudla účinnosť nová právna úprava, ktorou sa pri poskytovaní pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby zjednocujú úkony sebaobsluhy v rámci úkonov dodržiavania liečebného režimu, ktoré je možné poskytovať zo strany opatrovateľa odkázaným fyzickým osobám, a to v domácom prostredí aj v zariadení sociálnych služieb. Uvedené súvisí aj s listom ministerstva zo dňa 15. februára 2024 (č. 17490/2024-M_OSS), ktoré účastníka konania informovalo o riešení problematiky zjednotenia kompetencií opatrovateliek v zariadení a v domácom prostredí. Vzhľadom na to, že na ukládanie sankcií v rámci správneho trestania je potrebné použiť aj zásady ukládania trestov podľa Trestného zákona, je potrebné sa v tomto prípade vysporiadať aj s aplikáciou § 2 ods. 1 Trestného zákona, ktorý vyjadruje zásadu použitia neskoršieho zákona, a to ktoréhokoľvek do doby, než sa rozhoduje o trestnom čine, ktorý je pre páchatel'a najpriaznivejší. Podľa novej právnej úpravy účinnej od 1. júna 2024 je možné poskytovať úkony pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 4 časti I písmeno f) zákona o sociálnych službách bez ohľadu na to, či ide o ich poskytovanie v zariadení, alebo v domácom prostredí. Je však nutné poukázať aj na novelizované ustanovenie § 61 ods. 10 zákona o sociálnych službách, podľa ktorého je opatrovateľ v zariadení oprávnený poskytovať úkony sebaobsluhy v rámci úkonov dodržiavania liečebného režimu len na základe písomného poverenia poskytovateľa sociálnej služby udeleného na návrh kvalifikovanej osoby zodpovednej za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení, čím sa zabezpečuje, aby vybrané úkony dodržiavania liečebného režimu v zariadení vykonávali len „zaškolené“ osoby. Je teda možné objektívne zhodnotiť, že osoby, ktoré aplikovali liečivo subkutánne a/alebo podávali lieky, na to v čase spáchania správneho deliktu nemali odbornú kvalifikáciu a neboli na to ani „zaškolené“ kvalifikovanou osobou. Okrem uvedeného konštatujem, že účastníkovi konania bola uložená pokuta za spáchanie správneho deliktu, ktorého sa dopustil tým, že neprijal neodkladné opatrenie a nie za nedodržanie ustanovení zákona o sociálnych službách, ktoré špecifikujú rozsah a spôsob poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb. Vzhľadom na to, že v čase spáchania správneho deliktu nemohlo byť poverenie, z dôvodu neexistencie ustanovenia § 61 ods. 10 zákona o sociálnych službách, opatrovateľom vydané a s poukazom na skutočnosť, že podstata protiprávneho konania poskytovateľa sociálnych služieb tkvie v neprijatí neodkladného

opatrenia, nie je možné posúdiť konanie dozorovaného subjektu tak, že nebolo v rozpore s ustanoveniami zákona o sociálnych službách účinného od 1. júna 2024.

Po zvážení závažnosti správneho deliktu a okolností, za ktorých k jeho spáchaniu došlo, je uložená sankcia aj s ohľadom na jej funkcie (represívna a preventívna vrátane generálnej prevencie) adekvátne.

Na základe vyššie uvedeného v konaní o rozklade účastníka konania poskytovateľa sociálnej služby: Centrum sociálnych služieb – DOMOV JAVORINA, Školská 344/50, 916 11 Bzince pod Javorinou, IČO: 31118682, zo dňa 24. apríla 2024 proti rozhodnutiu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo spisu: 15779/2024-M_OSISV, číslo záznamu: 49373/2024 zo dňa 27. marca 2024 vo veci uloženia pokuty za správny delikt podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. a) druhého bodu zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach, mám za preukázané, že rozhodnutie ministerstva bolo vydané v súlade s platnými právnymi predpismi.

Podľa § 61 ods. 2 prvej vety správneho poriadku o rozklade rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie.

Podľa § 61 ods. 3 správneho poriadku ustanovenia o odvolacom konaní sa primerane vzťahujú aj na konanie o rozklade.

Podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku, ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

So zreteľom na uvedené som rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 61 ods. 2 druhej vety zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 527/2003 Z. z. proti tomuto rozhodnutiu sa nemožno odvolať.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom na základe správnej žaloby v sociálnych veciach za splnenia podmienok ustanovených v zákone č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Erik Tomáš
minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Doručuje sa

1. [REDACTED]
2. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
Inšpekcia v sociálnych veciach